

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної політики»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	C2 Політологія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Політологія»
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,5 Загальна кількість годин – 145, із яких: лекцій – 24 год., семінарських занять – 22 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра політології, історії і філософії
Контактні дані розробника (-ів)	<i>Викладач:</i> Приходько Сергій, к. політ. н., доцент, доцент кафедри політології, історії і філософії <i>Контакти:</i> ауд. 458, навчальний корпус № 4 <i>e-mail:</i> serhii.prykhodko@pdau.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/prihodko-sergiymikolayovich

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Дисципліни, що включені до Єдиного фахового вступного випробування Політологія і міжнародні відносини: «Загальна теорія політики», «Політичні інститути і процеси», «Теорія міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Світовий порядок та геополітика».
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. <i>Спеціальні (фахові, предметні):</i> СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу. СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програмні результати навчання	ПР01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту. ПР02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань. ПР04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. ПР06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК сприяє набуттю комплексу соціальних навичок (soft skills), важливих для сучасного фахівця: критичне мислення і аналіз, толерантність, організація командної роботи, вміння проводити переговори та вирішувати конфлікти, вміння ставити та досягати поставлених цілей, управляти часом, цілеспрямованість, презентаційні навички, навички публічного виступу, ефективної комунікації, стресостійкість, креативність	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо сучасної політичної практики, проблем функціонування політичних інститутів, перебігу політичних процесів, професійних компетентностей щодо вміння аналізувати сучасні політичні процеси на національному та міжнародному рівнях.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Прикладна політологія як теоретико-методологічна основа аналізу сучасної політики. Тема 2. Політичні системи як актуальні проблеми сучасної політики. Тема 3. Проблема політичної влади у сучасній політиці. Тема 4. Проблеми демократії та демократичних трансформацій. Тема 5. Інститут держави в сучасних умовах. Тема 6. Політичні партії як важливий інститут сучасної політики. Тема 7. Проблеми політичної культури у сучасній політиці. Тема 8. Політичні конфлікти сучасного світу. Тема 9. Політичні технології сучасної політики. Тема 10. Актуальні проблеми сучасної системи міжнародних відносин.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування); інтерактивні методи (дискусії, дебати; проектування професійних ситуацій; розроблення і презентація проєктів); рольові та ділові ігри; мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), кейс-методи.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ		
- щодо виконання та перескладання термінів		Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін; роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу із навчальної дисципліни для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
- щодо академічної доброчесності		Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо відвідування занять		Відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти		На здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»
- щодо оскарження результатів оцінювання		Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ		
Основні		
1. Влада і громадянське суспільство у країнах світу: досвід взаємодії : монографія. Київ : ІПіЕНД НАН України, 2025. 472 с. 2. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. Київ : Наш формат, 2020. 448 с. 3. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с. 4. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання : монографія. Київ: ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України, 2022. 352 с. 5. Мамонтова Е. В. Публічна політика : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 146 с. 6. Міщенко А.Б. М Політологія : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021, 102 с. 7. Правова політологія. Академічний курс : підручник. Київ: Інститут держави і права імені		

В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.

8. Політична система України: конституційна модель та політичні практики. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

9. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2023. 256 с.

10. Fukuyama F., Dann C., Magaloni B. Delivering for Democracy: Why Results Matter. *Journal of Democracy*. Volume 36, Number 2, April 2025. URL: <https://surl.li/jokqwg>

Допоміжні

1. Вонсович С. Г. Вектори трактування політичного процесу в політичній науці. *Politycus. Науковий журнал*. 2021. № 5. С. 7-12.

2. Геник М. Методологічні проблеми міждисциплінарних досліджень миру. *Політичні дослідження*. 2021. № 1. С. 8-21.

3. Дерев'янка І. П. Ієрархія держав як прояв асиметрії в міжнародних відносинах. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*. 2021. Вип. 39. С. 80-87.

4. Приходько С. М., Ільченко А. М., Макарець С. В. Політична система України у контексті багатокомпонентних класифікацій. *Politycus. Науковий журнал*. 2021. № 5. С. 65-70.

5. Приходько С. М., Ільченко А. М., Макарець С. В. Мережеві партії як нові політичні актори. *Politycus. Науковий журнал*. 2023. № 2. С. 50-54.

6. Руденко Ю. Ю. Концептуалізація теорії модернізації у сучасних політологічних дослідженнях. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна, серія «Питання політології»*, 2020. Вип. 37. С. 22-28.

7. Democracy Report 2022: Autocratization Changing Nature? V-DEM. 2022. URL: <https://www.v-dem.net/publications/democracy-reports/>

8. A Survey of the History of Western Political Thought on Political Authority. *Journal of Political Science*. 2022. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=118912>

Інформаційні ресурси

1. Американська асоціація політичних наук. URL: <https://www.apsanet.org/>

2. Асоціація політичних наук, Об'єднане Королівство. URL: <https://www.psa.ac.uk/>

3. «Comparative Politics». URL: <https://jcp.gc.cuny.edu/>

4. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>

5. Міжнародна асоціація політичних наук. URL: <https://www.ipsa.org/>

6. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>

7. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/>

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри політології, історії та філософії.
Протокол від 01.09. 2025 р. № 2.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
Тема 1. Прикладна політологія як теоретико-методологічна основа аналізу сучасної політики.	5	15	1		6
Тема 2. Проблеми сучасних політичних систем як актуальні проблеми сучасної політики.	5		1		6
Тема 3. Проблема політичної влади в умовах сучасної політики.	5		1		6
Тема 4. Проблеми демократії та демократичних трансформацій.	5		1		6
Тема 5. Інститут держави в сучасних умовах	5		1		6
Тема 6. Політичні партії як важливий інститут сучасної політики.	5		1		6
Тема 7. Проблеми політичної культури у сучасній політиці.	5		1		6
Тема 8. Політичні конфлікти сучасного світу.	5		1		6
Тема 9. Політичні технології сучасної політики.	10 (5+5)		1		11
Тема 10. Актуальні проблеми сучасної системи міжнародних відносин.	5		1		21
Екзамен				20	20
Разом	55	15	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; демонструє високий рівень критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; обґрунтовує власні думки; активно бере участь у дискусіях, виявляє ініціативу; демонструє на високому рівні базові знання актуальних проблем сучасної політики, на високому рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки;
4	Здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє належний рівень критичного осмислення принципів здійснення влади та

	публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; володіє достатніми базовими знаннями актуальних проблем сучасної політики; на належному рівні застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки;
3	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень тематики дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; демонструє задовільний рівень критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; демонструє середні знання актуальних проблем сучасної політики; частково і поверхнево застосовує спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки;
2	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє рівень засвоєння навчального матеріалу на рівні простого відтворення, викладає його непослідовно і невпевнено, допускається значних принципових помилок у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст. Досить фрагментарно відтворює концептуальні знання з політології та базові знання актуальних проблем сучасної політики;
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань основної частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; рівень концептуальних знань з політології та актуальних проблем сучасної політики є низьким.
0	Відповідь відсутня

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кожна правильна відповідь – 1 бал	
13-15	Продемонстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
10-12	Продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
7-9	Продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
3-6	Продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
0-2	Продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі з демонструванням умінь застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології для осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; здобувач вищої освіти застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності для реалізації програмних результатів навчання, демонструє здатність навчатись.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамени
(містить три теоретичні питання)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го і 2-го теоретичних питань	7	Продemonстровано вільне володіння передбаченими програмою знаннями, уміннями та навичками; показано глибоке розуміння актуальних проблем сучасної політики; відмінне володіння спеціалізованими концептуальними знаннями з політології. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді практичні приклади; наявне вміння систематизувати знання; продемонстровано вміння робити на основі аналізу теоретичного і практичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення; у ході відповіді демонструється високий рівень осмислювання принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; здатності аргументовано відстоювати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
	6	Продemonстровано належне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; глибоке розуміння актуальних проблем сучасної політики; теоретично обґрунтоване вміння аналізувати проблеми здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; належне володіння концептуальними знаннями з політології. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання; робити на основі теоретичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення. Відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена. Проте помітні окремі несуттєві ускладнення із власним оцінюванням проблем сучасної політики.
	5	Знання програмного матеріалу є достатньо глибокими, продемонстровано ґрунтовне розуміння актуальних проблем сучасної політики. Здобувач вищої освіти виявляє вміння аналізувати проблеми здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; у достатньому обсязі володіє концептуальними знаннями з політології. Узагальнення та висновки робляться логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти виникають деякі незначні ускладнення.
	4	Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння актуальних проблем сучасної політики. Здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє концептуальними знаннями з політології. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при аналізі проблем здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. При цьому мають місце окремі ускладнення щодо аргументації власної точки зору.
	3	Наявні певні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно; мають місце суттєві помилки у викладенні фактичного матеріалу та висновках, трактуванні понять і термінів. Знання актуальних проблем сучасної політики, здійснення влади та публічної політики відображаються на рівні простої констатації. Відповідь непослідовна, безсистемна.

	2	Знання основної частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево визначає актуальні проблеми сучасної політики; наявні суттєві помилки при викладенні фактичного матеріалу, у трактуванні політологічних понять і категорій, якими оперує здобувач вищої освіти. Аналіз влади та публічної політики представлений у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальні знання теоретичного матеріалу; наявні грубі помилки в його викладенні, у трактуванні понять і категорій. Відсутня здатність аналізувати владу та урядування. Відповідь представляє окремі, неузгоджені між собою знання.
	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями і навичками.
для 3-го теоретичного питання	6	Продemonстровано вільне володіння передбаченими програмою знаннями, вміннями та навичками; показано глибоке розуміння актуальних проблем сучасної політики; відмінне володіння спеціалізованими концептуальними знаннями з політології. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді практичні приклади; наявне вміння систематизувати знання; продемонстровано вміння робити на основі аналізу теоретичного і практичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення; у ході відповіді демонструється високий рівень осмислювання принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; здатності аргументовано відстоювати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
	5	Продemonстровано належне володіння визначеними програмою знаннями, вміннями та навичками; глибоке розуміння актуальних проблем сучасної політики; теоретично обґрунтоване вміння аналізувати проблеми здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; належне володіння концептуальними знаннями з політології. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання; робити на основі теоретичного матеріалу обґрунтовані висновки та узагальнення. Відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена. Проте помітні окремі несуттєві ускладнення із власним оцінюванням проблем сучасної політики.
	4	Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння актуальних проблем сучасної політики. Здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє концептуальними знаннями з політології. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при аналізі проблем здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. При цьому мають місце окремі ускладнення щодо аргументації власної точки зору.
	3	Наявні певні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно; мають місце суттєві помилки у викладенні фактичного матеріалу та висновках, трактуванні понять і термінів. Знання актуальних проблем сучасної політики, здійснення

		влади та публічної політики відображаються на рівні простої констатації. Відповідь непослідовна, безсистемна.
	2	Знання основної частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево визначає актуальні проблеми сучасної політики; наявні суттєві помилки при викладенні фактичного матеріалу, у трактуванні політологічних понять і категорій, якими оперує здобувач вищої освіти. Аналіз влади та публічної політики представлений у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальні знання теоретичного матеріалу; наявні грубі помилки в його викладенні, у трактуванні понять і категорій. Відсутня здатність аналізувати владу та урядування. Відповідь представляє окремі, неузгоджені між собою знання.
	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями і навичками.